Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Źródłoznawstwo archeologii starożytnej Grecji i Rzymu , PG_00200183		
Kierunek studiów	Archeologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	2	Liczba punktów ECTS	1.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii -> Zakład Archeologii Środziemnomorskiej		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Dawid Borowka	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr Dawid Borowka	

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	15	2.0	8.0	25

Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z głównymi kategoriami źródeł wykorzystywanych w archeologii starożytnej Grecji i Rzymu oraz zasadami oceny ich wartości poznawczej. Zajęcia wyjaśniają znaczenie pochodzenia, kontekstu, datowania i stanu zachowania źródeł oraz sposoby zestawiania danych archeologicznych, tekstów i przedstawień. Rozwijają umiejętność odróżniania danych źródłowych od interpretacji i formułowania wniosków z uwzględnieniem ograniczeń dostępnego materiału.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[ARCHL3_W03] Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach archeologii Polski i powszechnej	Zna specyfikę wybranych źródeł materialnych, pisanych i ikonograficznych dotyczących świata greckiego i rzymskiego. Rozumie możliwości i ograniczenia ich wykorzystania w badaniach nad osadnictwem, życiem codziennym, gospodarką, religią i praktykami pogrzebowymi.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[ARCHL3_W02] Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii	Zna główne kategorie źródeł wykorzystywanych w archeologii starożytnej Grecji i Rzymu, ich zróżnicowanie chronologiczne i geograficzne oraz znaczenie warunków powstania, zachowania i odkrycia dla ich wartości poznawczej.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[ARCHL3_U01] Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ich analizę i syntezę, rozwiązywać problemy typowe oraz wybrane problemy bardziej złożone z zakresu archeologii, a także opracowywać treści związane z dziedzictwem archeologicznym	Potrafi dobrać i krytycznie zestawić źródła do wskazanego pytania badawczego, uwzględniając ich pochodzenie, kontekst i datowanie. Odróżnia dane źródłowe od interpretacji oraz uzasadnia wnioski, wskazując ograniczenia materiału i potrzebę wykorzystania dodatkowych źródeł.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja

Treści przedmiotu

Wykłady przedstawiają kategorie źródeł wykorzystywanych w archeologii starożytnej Grecji i Rzymu oraz zasady ich krytycznej oceny. Omawiane przykłady służą wyjaśnieniu związku między pytaniem badawczym, charakterem dostępnych danych i zakresem możliwych wniosków.

Tematy planowanych wykładów:

1.Źródło i pytanie badawcze w przypadku Grecji homeryckiej. Kategorie źródeł i ich wzajemne powiązania. Źródło, publikacja źródłowa i opracowanie. Pochodzenie, autentyczność, reprezentatywność i zasady krytyki źródeł.

2. Kontekst archeologiczny i zachowanie materiału.

3. Zabytki ruchome jako źródła danych.

4. Architektura, osadnictwo i przestrzeń.

5. Źródła literackie.

6. Inskrypcje i kategorie źródeł pisanych.

7. Monety i przedstawienia.

8. Zestawianie źródeł i podsumowanie. Omówienie wybranego problemu na podstawie kilku kategorii źródeł. Ocena zgodności i rozbieżności danych, stopnia pewności wniosków oraz informacji potrzebnych do dalszej weryfikacji.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Podstawowa znajomość historii i geografii świata starożytnego na poziomie szkoły średniej. Umiejętność korzystania z map i czytania tekstów naukowych. Greckie i łacińskie źródła pisane omawiane są z wykorzystaniem przekładów.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Zaliczenie ustne	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	1. C. Mee, Greek Archaeology: A thematic approach, Wiley-Blackwell, Chichester, West Sussex, U.K., 2011. 2. Wipszycka, E. (red.) 2001. Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu. Źródłoznawstwo starożytności klasycznej. T. 1–2. Wyd. 2 zmienione. Warszawa: PWN. 3. J. DeRose Evans (red.), A companion to the archaeology of the Roman Republic, Wiley Blackwell, Chichester, West Sussex, UK, 2013 4. D. S. Potter (red.), A companion to the Roman Empire, Wiley-Blackwell, Chichester, West Sussex, 2010.
	Uzupełniająca lista lektur	1. M. Beard, SPQR. Historia starożytnego Rzymu, N. Radomsk, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań, 2022. 2. J.A. Ostrowski, Starożytny Rzym. Polityka i Sztuka, Warszawa-Kraków, Wydawnictwo Naukowe PWN 1999. 3. Alcock, S. E., Osborne, R. (red.) 2012. Classical Archaeology. Wyd. 2. Wiley-Blackwell. 4. Bodel, J. (red.) 2001. Epigraphic Evidence: Ancient History from Inscriptions. Routledge.
	Adresy eZasobów	Uzupełniające https://www.uni-heidelberg.de/fakultaeten/philosophie/zaw/cms/ - CMS- Katalog minojskich i mykeńskich pieczęci https://www.britishmuseum.org/collection - British Museum, Collection online — opisy, ilustracje i dane dotyczące zabytków https://numismatics.org/ocre/ - katalog typów monet cesarstwa rzymskiego https://edh.ub.uni-heidelberg.de/ - Epigraphic Database Heidelberg — inskrypcje łacińskie i dwujęzyczne https://www.perseus.tufts.edu/hopper/ - Perseus Digital Library — teksty antyczne i przekłady.
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Zaliczenie ustne obejmuje odpowiedź na pytanie problemowe oraz analizę przedstawionego źródła lub krótkiego zestawu źródeł. Materiał może obejmować fotografię zabytku, plan, opis kontekstu archeologicznego lub tekst w przekładzie. Oceniane są: rozpoznanie charakteru źródła, uwzględnienie jego pochodzenia i kontekstu, poprawność argumentacji, odróżnienie danych od interpretacji, wskazanie ograniczeń oraz właściwe stosowanie terminologii.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.